

CZU: OPINII PRO ȘI CONTRA

Lilia UCRAINET,
bibliotecar, Serviciu Catalogare și Clasificare

În ultimul timp, opiniile despre Clasificarea Zecimală Universală (CZU) sînt variate. Unii specialiști consideră că ar trebui să se renunțe la clasificare în genere, oferind mai mult spațiu vedetelor de subiect, alții rămîn fideli clasificării zecimale universale, continuînd să modifice unele diviziuni sau să introducă clase noi. Orice modificare trebuie argumentată, de aceea voi încerca să pătrund în esența divergențelor dintre cele două concepții ale cercetătorilor în domeniu.

Adversarii CZU-lui au predilecție pentru vedetele de subiect din considerențul că această operație asigură o interpretare mai detaliată, bazată pe cuvinte, oferind o informație convențională despre un material concret. Dovadă elocventă în această ordine de idei este articolul „*Contra CZU: propuneri pentru o reformă a accesului după subiect în cataloagele românești*”, unde Dan Matei, de la Biblioteca Națională a României, susține: „...odată tot va trebui să se renunțe la CZU și, cu cît aceasta se va întîmpla mai tîrziu, cu atît va fi mai traumatic.”

Georgeta Lăzărescu, de la Biblioteca Academiei Române, susține această idee: „Orice sistem tradițional de regăsire a informațiilor asigură sistematizarea acestora conform schemelor de clasificare ierarhizată, dintre care cea mai utilizată este CZU. În aceste sisteme analiza docu-

mentelor este lipsită de profunzime.”

Luînd în calcul și cele spuse mai sus, putem deduce care sînt dezavantajele CZU:

- **structura CZU nu prezintă întotdeauna ierarhiile în mod corect;**
- **termenii noi nu sînt reprezentați, cele mai multe clase nefiind revăzute;**
- **uneori conceptele sînt prezentate excesiv de detaliat și nu în ordinea lor firească.**

Pe de altă parte, există, cum spuneam, și destui cercetători care pledează pentru existența și dezvoltarea CZU.

Pe plan mondial, la sfîrșitul anilor '40 ai sec. XX, CZU, ca arie de cuprindere, ajunsese să acopere teritoriul mult mai mari decît cele acaparate de cele mai ostile imperii ale lumii. Aserțiunea lui Henry Lafontaine de la Congresul din Frankfurt am Main din 1931 rămîne valabilă și astăzi: „Născocit pentru nevoile bibliotecii, dezvoltat pentru scopuri bibliografice și documentare, clasificarea zecimală va fi singura soluție posibilă în toate domeniile unde ordinea și promptitudinea în darea informațiilor a devenit o chestiune vitală. Aceasta va deveni un fel de limbă universală de-o exactitate și

ușurință de înțelegere extraordinară. *Ne vom înțelege prin cifre, unde cuvintele și limbajul sînt de neînțeles. În aceasta rezidă puterea ei de a cuceri lumea.*"

Asfel, *Valentina Chitoroagă* de la Biblioteca Națională, într-un articol publicat în revista *Buletin* (nr. 1, 2001), menționează: „*Să tindem spre a face CZU cea mai experimentată schemă de clasificare, cunoscută de bibliotecarii noștri și menținută permanent la zi.*"

Ideea transformării și extinderii CZU este susținută de colega noastră, *Lina Mihaluța*, șef Serviciu Catalogare / Clasificare al Bibliotecii Științifice a Universității de Stat *Alecu Russo*. În studiul „*Actualizări în Catalogare / Clasificare*”, apărut în revista *Confluințe bibliologice*, nr. 1-2, 2006, remarcă: „*Clasificarea este modificată permanent pentru a reflecta informația actuală. [...] se face loc unor subiecte noi, sînt revizuite schemele existente [...], pentru a reflecta orientări noi într-un domeniu sau altul, sau se urmărește eliminarea unor inexactități.*"

Zenovia Niculescu afirmă, pe bună dreptate, că „*accesibilitatea CZU nu este o caracteristică intrinsecă, ci se dobîndește prin cunoaștere și exercițiu.*"

La fel ca matematica, sistemul CZU are utilitatea și logica sa, dar cîtă lume are vocație pentru matematică? Deci utilizarea sistemului CZU cere perseverență, eforturi susținute și cunoașterea informației din diverse domenii.

Asfel, nu tebuie să ne mirăm că, mai nou, *Clasifica-*

rea Bibliotecar - Bibliografică (B.B.K.) nu a rezistat în competiția cu *Clasificarea Zecimală Universală* (CZU).

Anul 1992 a fost unul favorabil pentru dezvoltarea CZU, fiindcă toate bibliotecile au revenit la ea, de asemenea, conform Ordinului nr. 215 din 08.10'91 „*Privind revenirea la CZU a publicațiilor intrate în biblioteci*”, punctul 5, Camera Cărții era obligată să editeze fișele tipărite în baza tabelelor CZU.

Prin urmare, CZU rămîne a fi un instrument competitiv de structurare a informației ce intră în biblioteci. Flexibilitatea ei face posibilă gruparea tuturor referințelor pe un anumit subiect și îl ajută pe specialist în găsirea informațiilor, oricît de variate sau specifice ar fi ele, prin amplasarea lor în contextul mai larg al domeniilor înrudite. *Sistemul CZU* poate fi comparat, ca structură, cu un dicționar: determină termenii prin plasarea lor într-un mediu specific, utilizează același simbol notațional pentru a denota un concept distinct, indiferent de limba folosită.

Clasificarea reprezintă accesul formal la carte și poate fi definită drept: „*aranjarea cărților sau a descrierilor acestora în modul cel mai avantajos pentru cititor.*" Ea nu este numai o grupare generală de subiecte, dar presupune sistematizarea acestora într-o ordine logică. CZU se evidențiază prin natura sa proteică, fiindcă prin indicii săi, care se atribuie lucrărilor, oferă informații privind conținutul, în primul rînd, apoi aflăm date ce țin de apartenența lucrării la domeniul sau genul literar. *Indexul CZU* asigură o interpretare unică și corectă a conținutului materiei, pentru

că atribuirea lui denotă, în același timp, și prestața bibliotecarului, arta lui de clasificare a lucrării respective.

Fiecare domeniu se distinge printr-un limbaj adecvat, astfel limbajul posedat de CZU, un limbaj numeric, este unul universal, deoarece un clasificator poate repartiza cartea în raft, fără a cunoaște limba în care a fost scrisă / tipărită.

CZU este un instrument de mare utilitate în Biblioteca Științifică Universitară, deoarece este mult mai precis și mai riguros decât oricare clasificare bazată pe cuvinte; este extrem de necesar unei cercetări documentare pe criterii științifice; prezintă o modalitate directă de a grupa informațiile și de a organiza regăsirea lor după forma fizică, forma de prezentare și subiect; joacă un rol central în structurarea fișierelor personale individuale, e o metodă de identificare a unui document după subiectul său, de

ex., în cataloagele on-line; este un factor de bază în elaborarea listelor bibliografice; constituie o sursă în terminologie în construirea tezaurilor.

Renunțarea la anumite clase, revizuirea, înlocuirea cu altele demonstrează tendința permanentă spre renovare a CZU, de asemenea, se evidențiază munca depusă pentru restructurarea tabeli zecimale universale în favoarea nu numai a specialistului, ci și a utilizatorului. Pentru regăsirea anumitor categorii de documente se va recurge mereu la CZU, deoarece nu se poate efectua o căutare fără a avea indicele principal de clasificare. CZU, în opinia noastră, reprezintă totalitatea cunoștințelor de pe glob, inserate într-o tabelă numerică care reflectă esențialul existenței noastre.

Bibliografia consultată:

1. Corbu, George, Dinu, Mihaela, Mătușoiu, Constantin. Scurt istoric al Tehnicii de bibliotecă din țara noastră. In: Biblioteca: rev. de bibliologie și știința informării, 2006, nr. 3, p. 86-87, nr. 4, p. 116-117, nr. 5, p. 151-152, nr. 6, p. 182-183, nr. 8-9, p. 252-255.
2. McIlwaine, I. C. Clasificarea Zecimală Universală: Ghid de utilizare București, 2006, 285 p.
3. Mihaluța, Lina. Actualizări în Catalogare/Clasificare. In: Confluente bibliografice, 2006, nr. 1-2, p. 65-69.
4. Panici, Ala. Noutățile catalogării, clasificării și indexării resurselor bibliografice. In: Magazin bibliologic, 2006, nr. 1, p. 23-26.

